

'T SCHORRE

Kontaktblad van de
Heemkundige Kring
't Schorre Steene

16e JAARGANG Nr. 1

Driemaandelijks tijdschrift

Uitgiftekantoor:
OOSTENDE X

Verantwoordelijke uitgever:

Vandewalle Paul
Albatrosstraat 15
8400 Oostende

Dhr/Mevr/Juffr:

Fockedey Roger
Melkerijstraat 2
8400 Oostende

DAG STENE DAG

Ontwaken
met een geur van koffie
en gebakken eieren;
met zon
die langs de spleten komt
van de gordijnen.
Geboren worden.
Opstaan uit het niet;
verrijzen als een God,
Van hoofd-
tot voeteinde
u rekken
tot de botten kraken.
Drinken aan het licht
van een herboren dag.
De nacht
met beide knuisten
uit de ogen wrijven
en door uw wimpers heen
de felgekleurde ringen tellen
die wijken naar de zoldering
als duizend regenbogen.
Dag,
dag Stene dag,
bedankt
dat ik
je weer eens mag beleven.

INHOUD

Voorwoord	P. Vandewalle
Werking 1992	
Planning 1993	
Oude gebruiksvoorwerpen Stene, 1 februari 1915	H. Devos
Lidmaatschap 1993	
De bescherming van Stene-dorp. Wording van een streek, ontstaan van een stad.	
Dag Stene dag.	R. Fockedeey

Samenstelling:

Roland Defever
Paul Vandewalle
Katrijn Compernelle
Hugo Devos

WOORD VOORAF.

Nieuwjaar is al een eindje achter de rug en het is dan ook hoogtijd dat wij met ons Periodiekje naar buiten komen. Terugblikkend op de voorbije activiteiten mogen wij nogmaals onze Zevende Dag in de molen van Stene vermelden. Zoals ieder jaar konden met drie interessante mensen gesprekken gevoerd worden over hun beroep en over hun leven. Tegelijkertijd was er de tentoonstelling in de Ridderzaal van het Vossenhol. Deze keer was het 10 jaar geleden dat de eerste Steense Groep tentoonstelde. Ondertussen zijn er kunstenaars bijgekomen en er zijn er ook afgevallen. Ondanks het feit dat er mooi werk werd gepresenteerd was de belangstelling maar matig. Is men dan in Stene uitgekeken op kunst? Wij hopen van niet. Zieltjesavond is traditioneel het besluit van het Allerheiligenweekend en ook daar was de opkomst iets lager dan het voorbije jaar waar wij toen letterlijk overrompeld werden.

Wat brengt dit werkjaar? Zoals ieder jaar een reeks tentoonstellingen in de Molen en de grote tentoonstelling in het Vossenhol, dit jaar gewijd aan de fiets.

Het grote nieuws van de voorbije maanden was dat de dorpskern van Stene zou "beschermd" worden. Deze maatregel heeft bij een aantal mensen kwaad bloed gezet, er werd een petitie opgesteld en ook werd de naam van de Heemkring

daarbij vernoemd. Het is dan ook nodig even het standpunt van de Heemkring uiteen te zetten. Toen bekend werd dat het oude schoolgebouw zou afgebroken worden heeft de Heemkring aan de bevoegde diensten gevraagd dit gebouw te beschermen, want het is het tweede oudste burgerlijk gebouw van Stene. Het is dan ook begrijpelijk dat wij dezelfde stappen hebben gezet toen bekend werd dat men de oude pastorie, het oudste gebouw van Stene zou afbreken. Ook toen hebben wij bij hoogdringendheid de bescherming van dit gebouw gevraagd. Daarop heeft het ministerie voorgesteld om de volledige dorpskern te beschermen. Wat is het standpunt van de Heemkring daarin ? Wij willen niet dat Stene kapot gaat, dat het afgebroken wordt of veranderd wordt in een groot eet- en drinkdorp. Wij willen dat Stene een plaats blijft waar het goed is om te leven en om te werken. Trouwens, bij nader toezicht, is het niet zo dat Stene een dorp wordt waar men geen steen meer zal mogen verleggen zonder eerst een berg papieren te moeten verwerken. Alleen kan en mag het niet dat ons Stene verminkt wordt door bouwwerken die er niet passen.

Paul Vandewalle
Voorzitter

WERKING 1992

- Algemene vergadering met vertoning van een film over Steene-dorp.
- Vergadering met de leden van de Steense Groep.
- Voordracht: 'De geschiedenis van de kuststreek' door Dhr. G. Vandamme.
- Tentoonstelling 't Steense Klosje.
- Rommelmarkt in Steene-dorp.
- Installatie vloerverwarming in de molen.
- Zomerexpo's in de Steense molen.
- Schorretochten met huifkar en paard.
- Barbecue voor de leden - in de molen.
- Novemberexpo: De Steense Groep 3.
- De Zevende dag - praatprogramma.
- Zieltjes avond.
- Info-periodiek 't Schorre - Steene.

PLANNING 1993

- Algemene vergadering
- Vergadering met de leden van de Steense groep.
- Voordracht
- Rommelmarkt en molenfeest.
- 12 zomere expo's in de Steense molen
- Schorretochten met paard en huifkar ?
- Barbecue voor de leden.
- Uitstap
- Zieltjesavond
- Praatprogramma: de zevende dag
- Novembere expo: oude fietsen.

OUDE GEBRUIKSVOORWERPEN

Garnaalzeef:

Beschrijving:

rooster 0 = 50 cm

houten afsluithoepel: +/- 9 cm hoog
+/- 0.5 cm dik

opening roostermazen: 6 a 7 mm

hoogte heft: 37 cm

zeef werd vervaardigd in gegalvaniseerde metaaldraad.

De hoge handgreep is met 2 x 3 vijzen en moeren bevestigd aan de koepel.

Gebruik:

De garnaalzeef werd vroeger op zee gebruikt om de pasgevangen noordzeegarnalen te zeefden. Zo vielen de kleine garnalen die nog niet voor consumptie geschikt waren door het rooster terug in zee.

DEVRIENDT RENÉ

De garnalen werden geschud in langsrichting van het draadrooster. Stukjes hout, schelpen, zeewier, steentjes, enz... moesten met de hand verwijderd worden.

De garnaalzeef werd gebruikt in Nieuwpoort en Oostende omstreeks de jaren 1927 - 1934. Nadien werd de houten hoepel vervangen door een metalen plaat.

Bij ons weten werden deze zeefden vervaardigd en verkocht door de firma Tavernier, H. Baelskaai te Oostende, tevens gekend voor hun lantaarns.

Men had twee soorten afmetingen van mazen, nl. 4 x muntdikte 10 cent + 3 x muntdikte 3 cent. Vandaar sprak men van de 35 centiemen- en de 40 cent. zeefdemaat. In andere vissershavens zoals De Panne en Heist, alsook bij de scheldevisseren gebruikte men een houten rechthoekige zeef. De 2 dwarsbakjes hadden gaatjes waardoor een metaaldraadnetwerk werd opgespannen.

Te bezichtigen in Gasthof 't Vossenhol.

(Hugo Devos)

Bericht.

De Burgemeester der gemeente Steene brengt ter kennis van de landbouwers, dat zij onmiddelijk moeten overgaan tot het dorschen hunner veldvruchten, zoo niet, dat zij zich blootstellen aan gevangzitting.

Steene, den 1sten Februari 1915.

De Burgemeester,

P. VANDEWEGHE.

LIDGELD 1993

Heemkring 't Schorre Steene

*U wordt opnieuw lid van onze
heemkring door betaling van
250 frank*

- *via overschrijving op rekening
nr. 001-0688371-38*
- *in Gasthof 't Vossenhol.*
- *aan een bestuurslid*

Stel niet uit tot... (U weet wel !)

Dank bij voorbaat

De bescherming van Stene

Voor men de discussieavond aanvatte, verduidelijkte Frank Becuwe kort wat de bescherming van een dorpsgezicht inhoudt. Uit z'n betoog bleek dat deze beslissing veel minder ver gaat dan wat over het algemeen gedacht wordt. Vaak stelt men beschermen immers gelijk met klasseren, onterecht!

„Minister Sauwens wil niet alleen losse monumenten beschermen, maar vindt ook de omgeving ervan belangrijk. Het dekreet waarop de minister steunt ter bescherming van dorps- en stadsgezichten, stamt van 3 maart 1976. In een eerste fase komt alles op een voorontwerp van lijst terecht. Dat is wat al gebeurd is voor Stene op 26 november '92. Hierbij worden alle eigenaars aangeschreven en wordt er een openbaar onderzoek ingesteld. Alle betrokkenen kunnen hun bezwaren kenbaar maken. Tevens worden er adviezen ingewonnen van de Provinciale Commissie voor Monumenten- en Landschapszorg en van Stedebouw. In een tweede fase gaat de minister over tot voorlopige bescherming. Vanaf dan zijn er ook rechtsgevolgen aan verbonden.

Er wordt nu ook advies ingewonnen van de Centrale Raad van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen, terwijl alle eigenaars opnieuw worden aangeschreven. Deze fase is slechts één jaar rechtsgeldig, waarna overgegaan dient te worden tot de derde fase: de definitieve bescherming.

Bescherming betekent dat alle eigenaars onderhoudsverplichting hebben, wat in feite louter een herhaling is van wat in het burgerlijk wetboek staat over alle eigendommen. Bescherming wil dus niet zeggen dat men aan het gebouw niet mag raken. Elke bouwaanvraag is wel gebonden aan het advies van Monumenten en Landschapszorg. Zelfs het slopen van een gebouw kan toegestaan worden, als er een nieuw gebouw komt dat in het dorpsgezicht geïntegreerd wordt. Ook het omvormen van een burgershuis tot handelspand kan probleemloos. De leefbaarheid van het dorp wordt door de bescherming immers niet beknot! Integendeel! Een goede functie van het huis is de beste voorwaarde tot behoud ervan. Wat

niet zal kunnen is een kitscherig uithangbord.

Velen denken dat beschermen een minwaarde betekent. Er is trouwens een schadevergoeding te bekomen als men kan bewijzen dat de waarde van een eigendom met meer dan de helft geslonken is. De staat neemt het gebouw dan over. Beschermen verhoogt echter de leefkwaliteit van de omgeving, zodat op termijn de eigendom meestal een meerwaarde krijgt. Kijken we maar naar Damme,

Lissewege, Beauvoorde,... Als je eigendom geklasseerd werd tot monument, kan men terugvallen op een onderhouds- en restauratiepremie. Voor beschermde gebouwen zijn alle onderhoudswerken tot 250.000 fr. fiscaal aftrekbaar.

Indien men de werken zelf uitvoert, kan men het materiaal tot dit bedrag inbrengen," vertelde Frank Becuwe, adviseur van minister Sauwens.

(Johan)

Stene als polderdorp

De klassering van Stene-dorp als dorpsgezicht werd door Frank Becuwe gemotiveerd. Tevens meldde hij dat ook de procedure opgestart werd om het Oudstrijdersplein mee te beschermen.

„Wat Stene betreft is men tot beschermen van het dorpsgezicht overgegaan omdat het hier gaat om een prachtig voorbeeld van een gaaf gebleven polderdorp uit de 19e eeuw, met veel arbeiderswoningen met één bouwlaag. Het dorp is opvallend door z'n langgestrekte aanleg. Stene, dat zo dicht bij Oostende ligt, nodigt gewoon uit om in de toekomst beschermd te worden. Een BPA biedt te weinig garanties. Het kan te gemakkelijk aangepast worden.

Intussen werd op 5 februari '93 ook al een voorstel ingediend om de toegang tot Stene-dorp, het Oudstrijdersplein, mee te beschermen. Deze werd in het oorspronkelijke plan immers vergeten," sprak Frank Becuwe nog.

(Johan)

DE ZEEWACHT

02.04.93

Verhitte Steense gemoederen

Op uitnodiging van Volksunie-Stene kwam vorige vrijdag Frank Becuwe, adviseur van Minister Sauwens, naar Stene-dorp. In herberg De Vlasschaard kwam hij gedurende de tweede alternatieve open wijkraad tekst en uitleg geven bij de bescherming van Stene als dorpsgezicht. Gedurende het vragenuurtje dat hierop volgde raakten de gemoederen meer dan eens oververhit, waarbij vaak harde verwijten en ongenueanceerde uitspraken naar elkaar geslingerd werden.

Een handjevol tegenstanders van de bescherming was naar de avond, geleid door hun woordvoerder Paul Lapere, afgezakt. Er waren echter duidelijk meer voorstanders onder de zowat twintig aanwezigen in de zaal. Meermaals kwam het gedurende de avond tot een heen en weer geroep, waarbij op bepaald moment zelfs levensbedreigingen in de zaal te horen waren.

Niet langer vrij

Met een rood aanlopend gezicht van ergernis verweet Paul

Enkele van de tegenstanders van de bescherming tussen agerende Stenenaars. (Foto Johan)

STENE

beschermingsprocedure

Lapere het VU-panel dat ze bouwen had laten beschermen zonder de minste waarde. Hij haalde voorbeelden aan als de paardenmanege en het schapenschuurtje. „De toeristen zeggen van Stene dat het oud, vuil en lelijk is. Bovendien zijn wij gebonden aan handen en voeten, we kunnen niet meer

doen aan ons huis wat we willen. We zitten opgesloten als apen in een kooi waar de mensen naartoe kunnen komen kijken. En dan worden de kinderen naar Stene gehaald om er carnaval te komen vieren of paard te rijden.”

Deze uitspraken werden alerminst in dank afgenomen

door de aanwezige Stenaars die in de tegenaanval gingen met het argument dat de manege en het kinder carnaval al veel langer in Stene aanwezig zijn dan Paul Lapere die nog maar enkele jaren geleden in Stene heeft gebouwd en er is komen wonen. Plots weerklonk een agerende stem uit de zaal: „Stene had al 20 jaar eerder moeten beschermd worden. Dan zou het brugje bij de ingang van het dorp er nog geweest zijn, zou het dorps uitzicht van Stene met z'n talrijke cafés bewaard gebleven zijn,... Trouwens, ook het kinder carnaval is al meer dan 20 jaar in Stene.” Een uitspraak die op luid applaus werd ontvangen in de zaal.

DE ZEEWACHT

02.04.93

Roger VAN DER HEYDE

OOSTENDE - OP - TESTEREP
HET WEST - VRIJE

WORDING VAN EEN STREEK
ONTSTAAN VAN EEN STAD

700 - 1267

Oostende 1993

Mariakerke, Leffinge, Oostende-op-Testerep, Slijpe,
Snaaskerke, Westende, Mannekensvere, Stene,
Middelkerke, Wilskerke, Sint-Pieterskapelle, Sint-
Catharine-West, Walravesijde.

Bredene, Gistel, Oudenburg, Zandvoorde.

INHOUD

Inleiding	1
Verantwoording van de titel	5
Territoriale afbakening en chronologisch kader	6
De polderformatie circa 700	7
De bewoning	8
De Friezen	10
De Franken	13
De originele verscheidenheid tussen Franken en Friezen	14
De bekeringsaktie	17
Het werkterrein van de eerste zendelingen	20
Het ontstaan van de parochies	24
De privilegebrief a' 988 van Paus Johannes XV door Liudolfus, bisschop van Noyon-Doornik verkregen	30
Oorzaken en aanleiding tot het bekomen van het privilege	33
De apparente anomalieën op de plaats Mariakerke	35
Is Mariakerke jonger of ouder dan Latfinga-parochie ?	38
De begrenzing van de parochie Latfinga	39
De oprichting van de ambachten	44
De inrichting van de administratief-rechterlijke macht	46
De waterschappen	44
Eigendommen en rechten van bisdom, abdijen, kloosters en tempeliersorde	54
De Deense invasies (De Noormannen)	62
Toponymisch onderzoek	65
Merkwaardige lijnen en punten in Leffinge- Oudenburg- en Gistel-ambachten	73
Chronologische lijst van de parochies	76
Oostende-op-Testerep, van vissersdorpskern (8e eeuw) tot stedelijke entiteit (13e eeuw)	81
Ontstaan van een stad	85
De stadszegels van Oostende	87
Margareta van Constantinopel	91
Een hoofs gebaar van erkentelijkheid	91
Bibliografie	97
Artikels	99
Latijnse teksten	101
Tijdschriften	101
Bijlagen	102

Kust- en Polderstreken zijn ontstaan ca. 700.

Oostende verkreeg haar stadsrechten in 1267. Die periode is nauwelijks behandeld, om reden dat er weinig historisch materiaal tot ons is gekomen.

Vele historici menen dan ook dat de daarin liggende agglomeraties pas na het jaar 1000 zijn ontstaan.

Er blijkt dus een leemte te bestaan van 700 tot 1000. In die periode schuilt nochtans de ontstaansgeschiedenis van de vierhoek: Oostende - Oudenburg - Gistel - Nieuwpoort.

De bodemkundige evolutie van de Polderstreek is gekend en wordt hierbij benut.

De kerstening van de bevolking, reeds in 750 te Oudenburg verwezenlijkt, wordt tijdens de honderd jaren daarna doorgezet ; daaruit blijkt dat de streek op zijn minst een dun verspreide bevolking telde.

De Invalen van de Noormannen (Denen) hadden tot gevolg dat de Markgraven van Vlaanderen hun streek hardnekkig verdedigden, waaruit weeral menselijke aanwezigheid blijkt.

De historische ontleding van de Pauselijke privilegiëbrief a° 988 waarin onder meer 6 parochies uit het markgraafschap Vlaanderen worden vermeld (Brugge: St.-Salvators, Jabbeke, Oudenburg, Leffinge, Gistel en Vlissegem.) laten ons toe te besluiten dat die parochies heel wat vroeger zijn ontstaan.

Technische gegevens:

Omvang : circa 110 bladzijden

Formaat : 30 cm x 21 cm , ingebonden.

Realisatie : Eigen beheer.

Verschijning : einde mei 1993.

Voorintekening: door storting van 350,- frank, ..

Betaling : Overschrijving op rekening nr:

738 - 5094023 - 90 t.n.v.

Roger VAN DER HEYDE

Oude Molenstraat, 24

8400 Oostende

met vermelding : 1 ex. "West-Vrije"

Sluiting van de voorintekening: eind april 1993.

N. B. : De betaling geldt als voorintekening.

Een oase van rust
en gezelligheid
aan de rand van
de stad Oostende

STENE-DORP